

CARU COMMV. Torhoutsesteenweg 2A/0502 8400 OOSTENDE

VORMINGEN

FORMATIONS

CONSULTANCY

info@caru-commv.be

<https://www.caru-commv.be>

CARU OVERHEIDSOPDRACHTEN 2025

NIEUWSBRIEF FEBRUARI 25

INHOUD EN INSCHRIJVING MASTERCLASS 2025. (BEIDE SESSIES GENT REEDS 65% VOLZET)

WETGEVING- STAATSBLAD

Richtlijn individuele camcorders REGELING VOOR HET GEBRUIK VAN DE BODYCAM

RECHTSPRAAK EUROPEES HOF

PRODUKTENAANSPRAKELIJKHEID:WIE IS PRODUCENT

ABR POLIS KAN OVERSTROMINGSRISICO UITGESLOTEN WORDEN

RECHTSPRAAK RAAD VAN STATE

-BEEINDIGING OPDRACHT TUSSEN GUNNINGBESLISSING EN SLUITING

INFO VARIA :

FOD Kanselarij: intrestvoeten overheidsopdrachten

FOD Economie : indexcijver januari 2025

BOSA overschrijden spiliindex

VOKA regeringsverklaring overheidsopdrachten

ONS OPLEIDINGSAANBOD EN NOG BESCHIKBARE HANDBOEKEN

OVERZICHT VAN INTERNE OPLEIDINGSMOGELIJKHEDEZIEN <https://www.caru-commv.be>

BESCHIKBARE HANDBOEKEN

Ed. 02/2025 VEWA Copyright © 2025

PROF RUDI CLAEYS

MASTERCLASS 2025 UW OVERHEIDSOPDRACHT IN UITVOERING

Nadat we de vorige jaren een aantal sessies organiseerden rond de plaatsing van de overheidsopdrachten zullen we dit jaar onze aandacht verleggen naar de uitvoering van uw overheidsopdrachten.

In bijlage vindt u de beide inschrijfformulieren en het volledige programma voor de twee sessies.

Om kwaliteitsredenen is het aantal deelnemers per sessie beperkt. De beide sessies in Gent zijn nu **al voor 65% gereserveerd**. Aarzel dan ook niet om in te schrijven

Tot binnenkort...

Rudi en Carine CLAEYS DECRUYENAERE

Zaakvoerders CARU COMM V

INSCHRIJVINGSFORMULIER

CARU MASTERCLASS 2025:

UW OVERHEIDSOPDRACHTEN IN UITVOERING DEEL 1

DINSDAG 25 MAART 2025 GENT Hotel VANDERVALK

DONDERDAG 27 MAART HASSELT Hotel HILIDAY INN

te mailen aan info@caru-commv.be of rudiclaeys@telenet.be

INSCHRIJVING VOOR GENT 25/3/2025

INSCHRIJVING VOOR HASSELT 27/3/2025

GEGEVENS DEELNEMENDE ORGANISATIE

Maatschappelijke benaming :
Ondernemingsnummer

CURSIST
Naam en voornaam:

E-mail

FACTURATIEADRES:
Maatschappelijke benaming:
KBO nummer
Straat en nummer:
Postcode en gemeente:
Bestelbonnummer

Het bestuur verbindt er zich toe het inschrijvingsgeld **ALL-IN** ten belope van 250,00 € te betalen na ontvangst van de factuur en uiterlijk de dag van het seminarie.

In het tarief zijn zowel uw deelname aan de studiedag , de catering , als het Handboek " UW OVERHEIDSOPDRACHTEN I. UITVOERING" **DEEL 1** inbegrepen

Let op!

Gratis annuleren kan tot 10 maart 2025 . Nadien blijft het volledige inschrijvingsgeld verschuldigd.

datum,

handtekening, functie

DAGPROGRAMMA MASTERCLASS MAART 2025

PROGRAMMA

Vanaf 8u 30 **welkomstkoffie** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap & smoothie volgens seizoen. Yoghurt met granola, crackers van hazelnoot, rode peper of rozemarijn,... Voor wie het wat zoeter wil: ovenverse mini koekjes.

9.00 u. **Eerste sessie : de noodzakelijke stappen in directe voorbereiding op de uitvoering , nazicht van de financiële waarborgen (verzekeringen borgtocht erkenningsvereisten) controle op de materiële waarborgen voor een gedegen uitvoering (samenstelling en leiding ploegen, beperking onderaanneming nieuwe regels sinds 1/5**

10.30 u. **netwerkingspauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater met een variatie van gebakjes.

10.45 u. **Tweede sessie : De uitvoering van aanvangsbevel tot verloop en beheer van de diverse fases. Aanvangsbevel, optreden van leidend ambtenaar en verantwoordelijke van de opdrachtnemer, termijnbepaling bij uitvoering, onderbrekingen en verlenging, controle op de uitvoering. Met telkens ook aandacht voor de gevolgen van de invoering van het nieuwe zesde boek NBWB.**

12.30 u **Lunch** : Uitgebreid koud en warmbuffet met als afsluiter een dessertbuffet + frisdrank, water, koffie of thee

13.15 u. **Derde sessie : De soepele manieren om wijzigingen door te voeren tijdens de uitvoering. Overzicht van de nieuwe mogelijkheden zonder te moeten overgaan tot een nieuwe opdracht**

15 .00 u. **netwerkingspauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater met een variatie van gebakjes.

15.15 u. **Vierde sessie : Incidenten tijdens de uitvoering, rechtsgronden en procedures,**

Einde studiedag 16 u 30 ...

INSCHRIJVINGSFORMULIER

CARU MASTERCLASS 2025

UW OVERHEIDSOPDRACHTEN IN UITVOERING DEEL 2

DINSDAG 24 JUNI 2025 GENT Hotel VANDERVALK

DONDERDAG 26 JUNI HASSELT Hotel HILIDAY INN

te mailen aan info@caru-commv.be of rudiclaeys@telenet.be

INSCHRIJVING VOOR GENT 24 JUNI

INSCHRIJVING VOOR HASSELT 27 JUNI

GEGEVENS DEELNEMENDE ORGANISATIE

Maatschappelijke benaming :

CURSIST:

Naam en voornaam:

E-mail :

FACTURATIE GEGEVENS:

Maatschappelijke benaming:

Straat en nummer:

Postcode en gemeente

KBO nummer

:

Bestelbonnummer

Het bestuur verbindt er zich toe het inschrijvingsgeld **ALL-IN** ten belope van 250,00 € te betalen na ontvangst van de factuur en uiterlijk de dag van het seminarie.

In het tarief zijn zowel uw deelname aan de studiedag , de catering , als het Handboek " UW OVERHEIDSOPDRACHTEN IN UITVOERING" **DEEL 2** inbegrepen

Let op!

Gratis annuleren kan tot 10 juni 2025 . Nadien blijft het volledige inschrijvingsgeld verschuldigd.

datum,

handtekening,

functie

DAGPROGRAMMA MASTERCLASS JUNI 2025

PROGRAMMA

Vanaf 8u 30 **welkomstkoffie** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap & smoothie volgens seizoen. Yoghurt met granola, crackers van hazelnoot, rode peper of rozemarijn,... Voor wie het wat zoeter wil: ovenverse mini koekjes.

9.00 u. **Eerste sessie : Gebrekkige uitvoering, wettelijke en conventionele begripsomschrijving, vaststelling en verder procedureverloop**

10.30 u. **netwerkingspauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater met een variatie van gebakjes.

10.45 u. **Tweede sessie : Mogelijkheden en beperkingen bij het opleggen vanvertragsboetes ,sancties, algemene en bijzondere straffen en ambtshalve en conventionele maatregelen. En de toepassing ervan.**

12.30 u **Lunch** : Uitgebreid koud en warmbuffet met als afsluiter een dessertbuffet + frisdrank, water, koffie of thee

13.15 u. **Derde sessie : Ruimere conventionele ingrepen om preventief en gefaseerd te kunnen ingrijpen. Impact van het ontworpen zevende boek van nhet NBWB Bijzondere contracten.**

15 .00 u. **netwerkingspauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater met een variatie van gebakjes.

15.15 u. **Vierde sessie :Oplevering en waarborgen, facturatie zowel prijscontrole als formelijke volledigheid, verrrekeningen en afhoudingen, nieuwe regeling van betaling en behandelingstussenkomst sinds 1/5/25**

Einde studiedag 16 u 30 ...

BELGISCH STAATSBLAD.

28 JANUARI 2025. - GPI 104bis. - Gemeenschappelijke richtlijn van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken aangaande het **zichtbaar gebruik van individuele camera's (bedoeld is hier vooral het gebruik van de BODYCAM)**

Mevrouw, Mijnheer,

1. Algemeen kader

Het operationele gebruik van camera's door de politiediensten wordt in het bijzonder geregeld door de **wet op het politieambt (hierna "WPA")**. Er zijn bepalingen (artikelen 25/1 tot 25/8 WPA) die de algemene voorwaarden voor het zichtbare gebruik van camera's definiëren, waaronder de mobiele camera's.

De **wet van 19 oktober 2023** tot wijziging van de wet op het politieambt wat betreft het gebruik van individuele camera's door de politiediensten, regelt het gebruik van bodycams, die in de subcategorie van individuele camera's onder de mobiele camera's zijn ingedeeld.

De WPA voorzag al dat de politie mobiele camera's kon gebruiken en aangezien een **bodycam** wel een heel bijzondere mobiele camera is, die niet alleen mensen van dichterbij filmt maar die ook geluid opneemt, was het aangewezen een duidelijkere wettelijke regeling te treffen zodat er geen grijze zones meer zouden bestaan (mag men nu geluid opnemen, hoe moet men met de beeld- en geluidsopnames omgaan, etc.).

De nieuwe wet regelt de mogelijkheid tot het gebruik en deze richtlijn heeft tot doel modaliteiten toe te lichten die sterk aanbevolen worden bij het gebruik van individuele camera's door de geïntegreerde politie. Deze richtlijn dient echter niet beschouwd te worden als een verordenende richtlijn in hoofde van de Geïntegreerde Politie maar wordt opgesteld teneinde ons beleid inzake het gebruik van individuele camera's uiteen te zetten. Het principe dat de bepalingen niet van toepassing zijn indien camera's worden gebruikt op basis van andere wetgeving, blijft ook inzake individuele camera's onverminderd gelden. In het bijzonder kan verwezen worden naar :

- de bepalingen inzake verkeer (artikel 62 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer);
- de bijzondere opsporingsmethoden (meer bepaald de regels inzake observatie voorzien in de artikelen 47sexies en 47septies Wetboek van Strafvordering);
- het audiovisueel verhoor in strafzaken (de artikelen 91bis tot 101 en artikel 112ter Wetboek van Strafvordering, artikel 2bis, § 3 Voorlopige Hechteniswet).

In toepassing van dit principe is het bijvoorbeeld niet toegestaan om een verhoor te filmen met een bodycam.

Deze richtlijn houdende aanbevelingen heeft geen invloed op de operationele

verantwoordelijkheid, bedoeld in artikel 25/5 WPA, van de korpschef, de commissaris-generaal en de directeur(-generaal), die wel dwingende operationele richtlijnen kunnen aannemen, aangepast aan de specifieke situatie van de dienst.

In strikte overeenstemming met het wettelijk kader en deze richtlijn kunnen de verwerkingsverantwoordelijken daarom specifieke instructies geven, eigen aan het terrein, om de aanbevolen gebruiksmethoden aan te vullen (bepalen welke entiteiten de individuele camera wel of niet moeten dragen, bepalen voor welke opdrachten het dragen van de individuele camera verplicht is, de minimale bewaarperiode voor opnames uitbreiden,).

Deze interne richtlijnen mogen uiteraard niet buiten het wettelijk kader gaan.

Hoe dan ook is de wetgeving zeer duidelijk aangaande de pre-opname. Bij individuele camera's wordt gebruikgemaakt van de pre-opname, die de beelden en het geluid gedurende een periode van 30 seconden verzamelt en bewaart en die toevoegt aan het begin van de opname wanneer de individuele camera geactiveerd wordt (artikel 25/3, § 4 WPA).

2. Doelstellingen

Deze richtlijn heeft tot doel enkele aanbevolen voorschriften voor te leggen en toe te lichten die de politiediensten in acht zouden dienen te nemen indien zij beslissen zich uit te rusten met individuele camera's (bodycams).

Het onlangs gewijzigde wettelijk kader verplicht de politiediensten niet om hun personeelsleden met individuele camera's uit te rusten. Het gaat dus om een wettelijke mogelijkheid tot gebruik van de bodycams en niet om een verplichting voor de politiediensten.

3. Het begrip "individuele camera"

Teneinde een sluitende en specifieke regeling te kunnen bekomen voor de bijzondere categorie van individuele camera's, krijgt deze categorie van mobiele camera's een afzonderlijke definitie, opdat er ook bijzondere regels toegepast kunnen worden op deze camera's.

De **wettelijke definitie van een individuele camera**, beter gekend als een bodycam, luidt als volgt: "een door een lid van het operationeel kader gedragen mobiele camera die audiovisuele opnames maakt".

Deze bijzondere categorie moet restrictief worden ingevuld, in die zin dat de bijzondere regelgeving enkel van toepassing is op de zogenaamde "bodycams", met name camera's die bedoeld zijn om te worden vastgemaakt aan de uitrusting van het lid van het operationeel kader. Dit betekent dus dat het filmen met een handbediende camera niet onder deze bijzondere regelgeving valt en dus verder moet beschouwd blijven als een "gewone" mobiele camera (geen individuele want niet op het lichaam/ de uitrusting gedragen).

Voor zover er niet van wordt afgeweken in bijzondere bepalingen, zijn alle wettelijk vastgelegde modaliteiten betreffende mobiele camera's dan ook onverlet van toepassing op de individuele camera.

4. Toegelaten gebruik

In het raam van de uitoefening van hun opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie mogen de leden van het operationeel kader gebruikmaken van hun individuele camera tijdens de duur en op de plaats van hun interventie, **in de volgende situaties:**

1° in geval van een incident van een zekere ernst, in het bijzonder in het geval van concrete aanwijzingen van risico's op het ontstaan van geweld, risico's van het gebruik van dwang en van de schending van de integriteit van leden van de politiediensten, van de oproeper of van derden;

2° wanneer er op basis van het gedrag van personen, materiële aanwijzingen of omstandigheden van plaats en tijd, redelijke gronden zijn om te denken dat er personen zijn die gezocht worden, die geprobeerd hebben een misdrijf te plegen of een misdrijf voorbereiden, of die een misdrijf hebben gepleegd of die de openbare orde zouden kunnen verstoren of hebben verstoord;

3° in geval van noodzaak om materiële bewijzen van inbreuken te verzamelen en de betrokken personen te identificeren;

4° bij de uitvoering van opdrachten tijdens dewelke de politiediensten bijstand verlenen wanneer ze daartoe wettelijk worden gevorderd;

5° bij de uitvoering van opdrachten tijdens dewelke de politiediensten gevorderd worden om de gerechtelijke bevelen te betekenen en ten uitvoer te leggen.

5. Gevallen waarin het gebruik sterk is aanbevolen

Het is wettelijk niet verplicht om een individuele camera te dragen. In de praktijk zullen de korpschef, de commissaris-generaal of de directeur(-generaal) richtlijnen uitvaardigen over het dragen van de camera door de leden van hun diensten, dit conform artikel 25/5 WPA. Het lid van het operationeel kader, drager van de individuele camera, beslist individueel binnen het door de interne richtlijnen gegeven kader om de opname te starten en te beëindigen op basis van zijn/haar eigen beoordeling van de situatie, met strikte inachtneming van het wettelijk kader, rekening houdende met de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit, finaliteit en effectiviteit.

De wet op het politieambt geeft een strikte definitie van de situaties waarin het activeren van individuele camera's is toegestaan. Deze regels moeten te allen tijde worden nageleefd. Alhoewel de wet enkel bepaalt in welke situaties het activeren van de individuele camera is toegestaan, blijft het zowel voor de burger als voor het lid van het operationeel kader belangrijk dat de voogdijministers bepalen in welke gevallen het gebruik sterk aanbevolen is. Het gebruik van de individuele camera wordt sterk aanbevolen wanneer er concrete aanwijzingen zijn dat een incident van een zekere ernst zich kan voordoen. Het lid van het operationeel kader dat de individuele camera draagt, baseert zich hiervoor op de omstandigheden van de interventie of het gedrag van de betrokken personen die mogelijk een risico op een ernstig incident kunnen inhouden.

Bij het ontstaan/aanwezig zijn van geweld, het gebruik van dwang, het risico op een chaotische situatie of een risico voor de integriteit van de leden van de politiediensten of derden is het gebruik steeds sterk aanbevolen tenzij men zich in de wettelijke uitzonderingssituaties bevindt (zie infra).

Onder meer in de volgende gevallen die verband houden met de omstandigheden van de interventie of het gedrag van de betrokken personen is het gebruik van de camera naar onze mening noodzakelijk en dus sterk aanbevolen:

- bij het mogelijks en/of imminent gebruik van dwang door de politiediensten;
- bij potentieel gevaarlijke interventies wegens het gedrag van de betrokkenen (verbale agressie, fysieke weerstand, agressief gedrag, persoon wiens mentaal of emotioneel evenwicht verstoord lijkt te zijn, weerspanning, mogelijke escalatie,...).

Wanneer een lid van het operationeel kader de camera activeert en de opname start, is het de bedoeling om de interventie integraal te filmen zodat men kan beschikken over opnames die de volledige interventie omvatten en zo de kans op latere betwistingen verkleinen.

Het zal echter niet altijd mogelijk zijn voor elk lid van het operationeel kader om een interventie integraal te filmen. Bijvoorbeeld situaties die volgens de eerste beschikbare informatie ongevaarlijk zijn of waarbij op het eerste zicht geen politionele interventie nodig

lijkt en/of interventies die aanvankelijk zonder problemen verlopen en waarbij het gedrag van de betrokkene kan evolueren, afhankelijk van de maatregelen en/of acties van de politiediensten.

Hetzelfde geldt voor situaties van wettige verdediging en/of situaties die nopen tot een dringende interventie waarbij een lid van het operationeel kader niet de mogelijkheid heeft om de individuele camera te activeren.

6. Kwetsbare personen en uitzonderingssituaties

Wanneer men zich in de uitzonderingssituaties bevindt (interventie waarbij het op een gegeven moment raadzaam wordt om kwetsbare personen niet te filmen of waar de interventie of het onderzoek dreigen gehinderd te worden etc.) kan de opname worden stopgezet. Bij voorkeur wordt enkel de opname gestopt van het betrokken lid van het operationeel kader dat zich persoonlijk in de uitzonderingssituatie bevindt (bijvoorbeeld de begeleiding van een kwetsbaar persoon) terwijl andere leden van het operationeel kader zouden kunnen verder filmen.

In het algemeen moet immers rekening gehouden worden met het feit dat een persoon enkel beroofd is van zijn of haar onderscheidingsvermogen als zijn of haar vermogen om redelijk te handelen is aangetast door jeugd (de wet stelt geen "leeftijd van verstand" vast), geestelijke gebreken, psychische stoornissen (de rechtspraak vereist een toestand die abnormaal en voldoende ernstig wordt geacht om het vermogen om redelijk te handelen aan te tasten) en andere soortgelijke oorzaken.

Er is geen beperking en/of wettelijke verplichting gekoppeld aan de leeftijd van de gefilmde persoon.

Maar zoals de algemeen afgevaardigde voor de rechten van het kind opmerkt, moet er rekening mee worden gehouden dat kinderen en jongeren niet denken en handelen zoals volwassenen, waardoor politionele interventies een grote indruk op hen kunnen nalaten, en zeker het gefilmd worden kan daarbij als een bijkomende druk ervaren worden.

Het is daarbij belangrijk om rekening te houden met het feit dat het onderscheidingsvermogen van jongeren/adolescenten nog in volle ontwikkeling is en dus van persoon tot persoon sterk verschilt, wat een impact heeft op het door het lid van het operationeel kader oordelen over de proportionaliteit van bepaalde interventies en eventueel daarbij horende opnames. Dit is een transversaal aandachtspunt bij het politieoptreden t.a.v. minderjarigen, dat ook hier herhaald wordt.

Bijgevolg mogen leden van het operationeel kader hun individuele camera gebruiken in het kader van een interactie met een minderjarige op voorwaarde dat de wettelijke voorwaarden worden nageleefd, met bijzondere aandacht voor de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Deze beginselen moeten er voor zorgen dat men erg omzichtig omgaat met filmen in de aanwezigheid van minderjarigen en het filmen moet tot het uiterst minimum worden beperkt.

Tot slot, moet men in elke individuele situatie een aangepaste aanpak hanteren, waarbij rekening wordt gehouden met de minderjarigheid van de betrokkene en de omstandigheden van de politionele tussenkomst. Een minderjarige wordt bij twijfel over de leeftijd als minderjarige beschouwd.

7. Verzoek tot activering door de burger

Het lid van het operationeel kader dat de camera draagt, is niet wettelijk verplicht om in te gaan op het verzoek tot het activeren van de individuele camera uitgaande van een rechtstreeks betrokken persoon. Het lid van het operationeel kader kan aan dit verzoek tegemoet komen voor zover dit de uitvoering van de opdracht niet in het gedrang brengt,

zolang deze opname kadert binnen de situaties waarbij het activeren van de camera is toegestaan en rekening houdend met de rechten van alle rechtstreeks betrokken personen (bijv. het verbod om beelden op te nemen die de intimiteit van een persoon schenden, de modaliteiten inzake het filmen van kwetsbare personen, ...).

Deze omzendbrief creëert geenszins enig beslissingsrecht in hoofde van de burger. Zoals steeds beslist het lid van het operationeel kader immers zelf, binnen het kader van de voor zijn functie aangepaste richtlijnen zoals bepaald door de korpschef, de commissaris-generaal of de directeur(-generaal), om de opname te starten en te beëindigen op basis van zijn/haar eigen beoordeling van de situatie, met strikte inachtneming van het wettelijk kader en rekening houdende met de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit, finaliteit en effectiviteit. Dit punt heeft enkel tot doel om de leden van het operationeel kader te sensibiliseren en hen aan te bevelen om desgevallend rekening te houden met verzoeken van rechtstreeks betrokken personen.

Rechtstreeks betrokken personen kunnen verdachten of slachtoffers zijn.

Indien de vraag van een rechtstreeks betrokken persoon om de individuele camera te activeren wordt geweigerd, is het aangewezen dat het lid van het operationeel kader deze weigering vermeldt in het proces-verbaal of, in geval van afwezigheid van de opmaak van een proces-verbaal, in een intern rapport (infociche (melding), interventiefiche, CAD-fiche aangevuld door de dispatching, ...). Dit teneinde een registratie te hebben van de interactie. Wanneer de individuele camera ten gevolge van een verzoek van de burger wordt geactiveerd, gelden alle wettelijk vastgelegde bepalingen. Dit wil onder andere zeggen dat de opname niet beëindigd wordt om een andere reden dan het einde van de interventie behoudens technische of operationele redenen voor de vroegtijdige beëindiging van de opname.

8. Modaliteiten voor het opstellen van de processen-verbaal

Zoals vermeld in het advies van het College van procureurs-generaal over het voorontwerp van wet, "**is het aanbevolen een proces-verbaal op te stellen na elk gebruik van een individuele camera**, waarbij de omstandigheden omschreven worden waarin de betrokken politieambtenaar de camera diende te activeren evenals de feiten zoals ze persoonlijk door betrokkene vastgesteld werden en die desgevallend door het beeldmateriaal bevestigd worden".

Om aan dit advies tegemoet te komen, is het belangrijk om pragmatische richtlijnen op te stellen voor het registreren van de activatie van de individuele camera.

Als de politie-interventie aanleiding heeft gegeven tot de opstelling van een proces-verbaal zal de activatie van een individuele camera (of het niet-activeren als men niet ingaat op het verzoek van de burger om de camera te activeren) uitdrukkelijk vermeld worden in hetzelfde proces-verbaal.

Dit zal toelaten om de omstandigheden te beschrijven die de leden van het operationeel kader ertoe hebben gebracht de camera te activeren en het relaas te geven van de feiten die de leden van het operationeel kader persoonlijk hebben vastgesteld en die de beeldopnames zullen kunnen bevestigen.

Het gebruik van een individuele camera op zich houdt niet de verplichting tot het opstellen van een proces-verbaal in. Het gebruik van een individuele camera moet eveneens niet vermeld worden in het proces-verbaal bij het opstellen van onmiddellijke inningen of processen-verbaal van waarschuwing.

Als er een individuele camera gebruikt werd en er geen proces-verbaal werd opgesteld, wordt het gebruik ervan systematisch vermeld in, naar gelang het geval het intern rapport,

de meldingsfiche, ... opgesteld in het kader van de interventie.

Een bijkomende administratieve belasting dient evenwel zoveel mogelijk vermeden te worden. Hiertoe worden er initiatieven genomen teneinde een gestructureerde registratie in politionele gegevensbanken mogelijk te maken, met als einddoel dit procedé te automatiseren.

Daarenboven vereisen de wijzigingen aan de WPA nu dat alle verwerkingsverantwoordelijken de nodige maatregelen nemen opdat de volgende middels de individuele camera verwerkte gegevens automatisch of onverwijld na de opname in een register worden bijgehouden:

- de audiovisuele opnames;
- het tijdstip of de periode van het gebruik;
- de identificatie van het lid van het operationeel kader dat gebruik heeft gemaakt van de individuele camera;
- de plaats of het traject waarvoor de gegevens bewaard zijn geweest.

Concreet betekent dit dat elke verwerkingsverantwoordelijke, in het geval van bijvoorbeeld een klacht over een interventie, eenvoudig kan vaststellen of een individuele camera is geactiveerd geweest, zelfs als er geen proces-verbaal is opgesteld.

Deze voorwaarde tot traceerbaarheid (in het proces-verbaal of in het register) is noodzakelijk om de relevante opnames te kunnen terugvinden indien nodig.

Als het lid van het operationeel kader de opnames heeft geraadpleegd om zijn/haar proces-verbaal, of een deel ervan, op te stellen, zal deze raadpleging eveneens worden vermeld in het proces-verbaal gelinkt aan de feiten waarvoor men de opnames diende te consulteren. Het lid van het operationeel kader vermeldt de persoonlijk vastgestelde feiten afzonderlijk in het opgestelde proces-verbaal.

Het is niet opportuun om systematisch alle opnames van de interventies bij de lopende gerechtelijke procedures te voegen. Deze opnames worden immers bewaard door de politiediensten volgens de in de wet beschreven modaliteiten en worden ter beschikking gehouden van de gerechtelijke overheid.

Het lid van het operationeel kader zal er wel voor zorgen om volledig en nauwkeurig te zijn in het relaas van de feiten in de opgestelde processen-verbaal. Het kan op eigen initiatief en/of door zich te laten adviseren door zijn/haar directe meerdere een kopie van de beschikbare relevante opnames aan de gerechtelijke overheid bezorgen indien deze opnames een welbepaald en/of aanvullend licht werpen op het relaas van de feiten in zijn/haar proces-verbaal, en dit overeenkomstig de wettelijke voorschriften (neerlegging ter griffie).

Zodra de opnames in beslag zijn genomen en ter griffie zijn neergelegd, zal de toegang en de raadpleging gebeuren overeenkomstig de modaliteiten voorgeschreven in het Wetboek van Strafvordering, en dus niet langer via de politiediensten.

9. Voorwaarden voor het filmen van politie-interventies door derden en houding van de politiediensten

De politie wordt op het terrein regelmatig geconfronteerd met burgers die de interventie filmen of laten filmen door andere burgers. Onze zienswijze op deze problematiek wordt hieronder uiteengezet.

Er zijn drie belangrijke aspecten in dit domein:

- het (mogen) filmen/fotograferen van een politionele interventie;
- het (mogen) publiceren van beelden en/of afbeeldingen;
- de beoordeling van de wettelijkheid van het filmen/fotograferen of publiceren.

HET MOGEN FILMEN/FOTOGRAFEREN VAN EEN POLITIONELE INTERVENTIE

Elke burger heeft de mogelijkheid om een politie-interventie op de openbare weg te filmen en/of te fotograferen en dus om beelden te maken waarop politiemensen te zien zijn. Het is echter essentieel dat men spreekt over een duidelijke politionele context.

Dit is echter niet absoluut. De burger dient zich steeds te houden aan de wet die deze mogelijkheid niet heeft vastgelegd, noch heeft verboden. De wetgever laat dit "recht" tot filmen in de handen van de feitenrechter.

Daarnaast mag de burger de interventie niet verstoren bij het maken van beelden en dient de burger de rechtmatige bevelen van de politie op te volgen.

Daarenboven zal een rechter later kunnen oordelen of het filmen of fotograferen wel of niet geoorloofd was. Hierbij is het belangrijk te onthouden dat men ad hoc, op het terrein, de wettelijkheid van het filmen of fotograferen nooit ondubbelzinnig kan inschatten gezien dit een feitenkwestie is die geval per geval, na de feiten en de interventie, door de rechter dient te worden beoordeeld.

Concreet wil dit zeggen dat het lid van het operationeel kader derden - beroepsjournalisten of gewone burgers - in principe niet kan verbieden de politie-interventie te filmen voor zover dit het goede verloop van de interventie niet verstoort. Het lid van het operationeel kader zal de persoon die de interventie filmt bijvoorbeeld wel kunnen vragen achteruit te gaan om een veiligheidsafstand te respecteren en zo het optreden van de politie niet in het gedrang te brengen.

De eigenlijke beoordeling van de situatie gebeurt evenwel later door de rechter wanneer hier een klacht over is neergelegd. Deze richtlijn geeft dus zeker niet aan dat de burger automatisch alle rechten heeft tot het filmen van de leden van het operationeel kader, maar wil de leden van het operationeel kader duidelijk aangeven dat een neutrale houding tegenover filmende burgers de beste werkwijze is gezien de wet het filmen niet verbiedt maar ook niet expliciet toelaat.

HET MOGEN PUBLICEREN VAN BEELDEN EN/OF AFBEELDINGEN

Het lid van het operationeel kader beschikt net als elke burger over het recht op bescherming van zijn/haar privacy en dus ook over een recht op afbeelding.

Bijgevolg zal de verspreiding van de beelden van een politie-interventie slechts toelaatbaar zijn voor zover dit beantwoordt aan de noodzaak van de informatie waarvoor ze werden gemaakt en in omstandigheden die rechtstreeks verband houden met de gebeurtenissen die de publieke opinie aanbelangen. Ook dit betreft een feitenkwestie waarvoor enkel de rechter bevoegd is te oordelen.

Indien er leden van het operationeel kader herkenbaar in beeld worden gebracht op publieke fora, dan kan de korpsleiding, de commissaris-generaal, de directeur of de betrokkene zelf de gebruikelijke stappen ondernemen om zijn recht op afbeelding te laten gelden.

In een arrest van mei 2023 bevestigde het Hof van beroep van Gent de door de correctionele rechtbank van Gent uitgesproken veroordeling van een persoon die op sociale media beelden had gepubliceerd van een politieoptreden waarvan hij het voorwerp had uitgemaakt. In deze zaak oordeelde het Hof van beroep dat die persoon het publiekelijk uitzenden van deze beelden niet kon rechtvaardigen door beroep te doen op een legitiem doel, namelijk het informeren van het publiek. Deze rechtsinstanties waren van mening dat de politieambtenaren op geen enkele manier publiekelijk bekend waren, dat het strafonderzoek niet had aangetoond dat de aan het politieoptreden gegeven publiciteit bijdroeg aan een debat van publiek belang en dat de beelden geen eventueel laakbaar

gedrag van de politieambtenaren aantoonen.

DE BEOORDELING VAN DE WETTELIJKHEID VAN HET FILMEN OF PUBLICEREN

Zoals eerder aangehaald zal de toelaatbaarheid pas achteraf kunnen worden beoordeeld, en wel door de rechter bij wie een zaak aanhangig wordt gemaakt. De rechter baseert zich op verschillende hieronder weergegeven wettelijke basisbeginselen en zal geval per geval een concrete uitspraak doen:

- de afbeelding van een persoon vormt een persoonsgegeven overeenkomstig de AVG aangezien ze toelaat deze persoon te identificeren;
- de opname en de verspreiding van deze afbeelding vormt een verwerking van persoonsgegevens;
- het recht op afbeelding dat deel uitmaakt van het recht op privacy, vastgelegd in artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, bestaat uit het recht voor een persoon om al dan niet toestemming te geven voor het gebruik van zijn/haar afbeelding (opname, verspreiding ...). Om zich op zijn/haar recht op afbeelding te beroepen, moet de afgebeelde persoon geïndividualiseerd en herkenbaar zijn (niet alleen identificeerbaar);
- het recht op informatie is het recht voor eenieder om informatie te ontvangen en geïnformeerd te worden over kwesties van openbaar belang.

10. Informatie voor leden van het operationeel kader

Leden van het operationeel kader die worden gevraagd om bij de uitvoering van hun taken individuele camera's te gebruiken, moeten vooraf worden geïnformeerd over het geldende rechtskader en over deze richtlijn.

De geleidelijke integratie van het gebruik van individuele camera's in opleidingen en/of oefeningen op het gebied van geweldsbeheersing (GPI 48, enz.) is ook een goede praktijk om leden van het operationeel kader vertrouwd te maken met het gebruik van deze camera's in een trainingscontext.

11. Gegevensverwerking en richtlijnen van de verwerkingsverantwoordelijken

Op grond van de wijzigingen in de WPA die het gebruik van individuele camera's moeten regelen, is het aan de verschillende verwerkingsverantwoordelijken om, afhankelijk van de organisatie van hun korps en de gebruikte apparatuur, in een interne richtlijn de concrete modaliteiten vast te stellen (met inbegrip van de bevoegde personen en de bijbehorende profielen) aangaande:

- de bewaring van gegevens;
- de toegang tot de gegevens;
- de extractie en overmaking van gegevens;
- het verwijderen (in functie van de maximale bewaartermijn) van gegevens.

12. Opheffingsbepaling

Deze omzendbrief heft de gemeenschappelijke richtlijn GPI 104 van 6 februari 2024 van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken, aangaande het zichtbaar gebruik van individuele camera's, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 23 februari 2024 op en vervangt deze integraal.

De Minister van Justitie,

P. VAN TIGCHELT

De Minister van Binnenlandse Zaken,

A. VERLINDEN

HOF VAN JUSTITIE
VAN DE EUROPESE UNIE

PRODUKTENAANSPRAKELIJKHEID

ARREST VAN HET HOF (Vijfde kamer)

19 december 2024 (*)

„ Prejudiciële verwijzing – Harmonisatie van de wetgevingen – Aansprakelijkheid voor producten met gebreken – Richtlijn 85/374/EEG – Artikel 3, lid 1 – Begrip ‚producent‘ – Begrip ‚eenieder die zich als producent presenteert‘ – Voorwaarden – Leverancier wiens naam deels overeenstemt met die van de producent en met het door de producent op het product aangebrachte merk”

In zaak C-157/23,

prejudiciële vraag

29 Met zijn vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 3, lid 1, van richtlijn 85/374 aldus moet worden uitgelegd dat de leverancier van een gebrekkig product moet worden beschouwd als „eenieder die zich als producent [van dat product] presenteert” wanneer deze leverancier zijn naam, zijn merk of een ander onderscheidingsteken niet fysiek op dat product heeft aangebracht, maar het merk dat de producent op het product heeft aangebracht overeenstemt met, ten eerste, de naam of een onderscheidingsteken van die leverancier en, ten tweede, de naam van de producent.

Hoewel de Uniewetgever er krachtens artikel 1 van richtlijn 85/374 voor heeft gekozen om de aansprakelijkheid voor schade die door producten met gebreken werd veroorzaakt in principe op de producent ervan te leggen, bepaalt **artikel 3 van deze richtlijn welke beroepsmatig handelende personen die hebben deelgenomen aan het productie- en verhandelingsproces van het betrokken product, de door deze richtlijn ingevoerde aansprakelijkheid mogelijk eveneens moeten dragen** (zie in die zin arrest van 10 januari 2006, Skov en Bilka, C-402/03, EU:C:2006:6, punten 29 en 30).

34 In dit verband zij vastgesteld dat artikel 3, lid 1, van richtlijn 85/374 in wezen voorziet in een alternatief, waarvan alleen het eerste onderdeel betrekking heeft op de persoon die ten minste gedeeltelijk betrokken is bij het productieproces van het product in kwestie. Het tweede alternatief duidt daarentegen een persoon aan die zich presenteert als producent door op dat product zijn naam, zijn merk of een ander onderscheidingsteken aan te brengen (zie in die zin arrest van 7 juli 2022, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, C-264/21, EU:C:2022:536, punt 26).

35 **Uit de duidelijke en ondubbelzinnige bewoordingen van artikel 3, lid 1, van richtlijn 85/374 blijkt dus dat de deelneming in het productieproces van de persoon die zich als producent van het product presenteert niet noodzakelijk is om hem als „producent” in de zin van die bepaling aan te merken (zie in die zin arrest van 7 juli 2022, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, C-264/21, EU:C:2022:536, punt 27).**

36 **Bijgevolg kan een persoon zoals in casu verzoekster in het hoofdgeding, die geen voertuigen produceert, maar zich ertoe beperkt deze te kopen bij de fabrikant ervan om ze in een andere lidstaat te distribueren, als „producent” in de zin van artikel 1 van richtlijn 85/374 worden aangemerkt indien zij zich overeenkomstig artikel 3, lid 1, van deze richtlijn als producent heeft gepresenteerd door haar naam, haar merk of een ander onderscheidingsteken op het betrokken voertuig te hebben aangebracht.**

37 Door op het betrokken product zijn naam, zijn merk of ander onderscheidingsteken aan te brengen, wekt de persoon die zich als producent presenteert immers de indruk dat hij betrokken is bij het productieproces of daarvoor de verantwoordelijkheid draagt. Het gebruik van deze vermeldingen komt voor deze persoon dus neer op het gebruik van zijn bekendheid om dit product aantrekkelijker te maken in de ogen van de consument, hetgeen rechtvaardigt dat hij als tegenprestatie aansprakelijk kan worden gesteld voor dat gebruik (arrest van 7 juli 2022, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, C-264/21, EU:C:2022:536, punt 34).

38 In het hoofdgeding rijst evenwel de vraag of de officiële distributeur van een gebrekkig product in Italië aansprakelijk is, in casu Ford Italia, die niet zelf haar naam, haar merk of een ander onderscheidingsteken fysiek op dit product heeft aangebracht, aangezien het daarop aangebrachte merk, te weten Ford, tijdens het productieproces van dit product werd aangebracht en overeenstemt met de naam van de fabrikant ervan. Derhalve moet worden nagegaan of het feit dat dit merk eveneens overeenkomt met een onderscheidingsteken van de naam van deze distributeur, volstaat om deze laatste te kunnen beschouwen als een „eenieder die zich als producent presenteert” in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 85/374.

39 In dit verband is het juist dat de bewoordingen van deze bepaling, door te verwijzen naar „eenieder die zich als producent presenteert” „door zijn naam, zijn merk of een ander onderscheidingsteken op het product aan te brengen”, de indruk kunnen geven dat deze kwalificatie afhangt van een actieve handeling van die persoon, die erin bestaat zelf een dergelijke vermelding op het betrokken product aan te brengen.

40 Zoals in punt 37 van het onderhavige arrest is aangegeven, ziet deze verwijzing evenwel in wezen op het gedrag van een persoon die zijn naam, zijn merk of een ander onderscheidingsteken op een product aanbrengt om de indruk te wekken dat hij betrokken is bij het productieproces of daarvoor de verantwoordelijkheid draagt.

41 Wanneer deze persoon het betrokken product levert, is het in dit verband niet van belang of hij zelf fysiek een dergelijke vermelding op dat product heeft aangebracht dan wel of zijn naam de vermelding bevat die de fabrikant daarop heeft aangebracht en die overeenkomt met de naam van de fabrikant. In beide gevallen gebruikt de leverancier immers de overeenkomst tussen de betrokken vermelding en zijn eigen bedrijfsnaam om zich aan de consument te presenteren als verantwoordelijke voor de kwaliteit van het product en bij deze consument een vertrouwen te wekken dat vergelijkbaar is met het vertrouwen dat hij zou hebben bij de rechtstreekse verkoop van het product door zijn producent. In beide gevallen moet deze persoon dus worden beschouwd als „eenieder die zich als producent presenteert” in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 85/374.

Verder zij erop gewezen dat volgens vaste rechtspraak bij de uitlegging van een bepaling van Unierecht niet alleen rekening moet worden gehouden met de bewoordingen ervan, maar ook met de context en met de doelstellingen van de regeling waarvan zij deel uitmaakt (arrest van 24 november 2022, Cafpi en Aviva assurances, C-691/21, EU:C:2022:926, punt 37 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

43 In dit verband blijkt uit artikel 5 van richtlijn 85/374, gelezen in het licht van de vierde en de vijfde overweging ervan, dat de Uniewetgever het begrip „producent” ruim heeft willen uitleggen om de consument te beschermen (zie in die zin arrest van 7 juli 2022, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, C-264/21, EU:C:2022:536, punt 31).

44 Uit de vierde overweging van richtlijn 85/374 blijkt immers dat de Uniewetgever **rekening heeft gehouden met het feit dat de bescherming van de consument vereist dat eenieder die zich als producent presenteert door op het product zijn naam, zijn merk of een ander onderscheidingsteken aan te brengen, net als de werkelijke producent aansprakelijk is. Bovendien blijkt uit artikel 5 van deze richtlijn, gelezen in het licht van de vijfde overweging ervan, dat de aansprakelijkheid van degene die zich als producent presenteert, niet verschilt van die van de werkelijke producent en dat de consument vrij kan kiezen om van elk van hen integrale schadevergoeding te vorderen aangezien zij hoofdelijk aansprakelijk zijn** (zie in die zin arrest van 7 juli 2022, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, C-264/21, EU:C:2022:536, punt 32).

45 Artikel 3, lid 1, van richtlijn 85/374 heeft dus tot doel de last te verlichten die voortvloeit uit het feit dat moet worden bepaald wie de werkelijke producent van het betrokken gebrekkige product is. In dit verband blijkt uit de toelichting bij artikel 2 van het voorstel voor een richtlijn van de Commissie van 9 september 1976, dat de grondslag vormde voor richtlijn 85/374 en dat zonder inhoudelijke wijziging artikel 3 van deze richtlijn is geworden, dat de Uniewetgever van mening was dat de bescherming van de consument niet toereikend zou zijn indien de distributeur de consument zou kunnen „doorverwijzen”

naar een voor de consument wellicht onbekende producent (zie in die zin arrest van 7 juli 2022, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, C-264/21, EU:C:2022:536, punt 33).

46 Bijgevolg moet artikel 3, lid 1, van richtlijn 85/374 aldus worden uitgelegd, in het licht van de context van deze bepaling en de doelstelling van de regeling waarvan zij deel uitmaakt, dat het begrip „eenieder die zich als producent presenteert” in de zin van die bepaling niet uitsluitend verwijst naar de persoon die zijn naam, zijn merk of een ander onderscheidingsteken fysiek op het product heeft aangebracht. Een andere opvatting zou de draagwijdte van het begrip „producent” beperken en zodoende een bedreiging vormen voor de bescherming van de consument. In het bijzonder moet ervan worden uitgegaan dat de leverancier van een product „zich als producent presenteert” wanneer de naam van deze leverancier of een onderscheidingsteken ervan overeenstemt met ten eerste de naam van de fabrikant en ten tweede de naam, het merk of een ander onderscheidingsteken dat door de fabrikant op het product is aangebracht.

47 Aangezien echter overeenkomstig artikel 5 van richtlijn 85/374 degene die zich als producent presenteert en de fabrikant van het gebrekkige product hoofdelijk aansprakelijk zijn, laat het feit dat de aansprakelijkheid van eerstgenoemde door de consument wordt ingeroepen de bepalingen van het nationale recht inzake regres onverlet, en met name de bepalingen op grond waarvan deze persoon op zijn beurt de fabrikant van het gebrekkige product aansprakelijk kan stellen.

Het Hof (Vijfde kamer) verklaart voor recht:

Artikel 3, lid 1, van richtlijn 85/374/EEG van de Raad van 25 juli 1985 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake de aansprakelijkheid voor producten met gebreken moet aldus worden uitgelegd dat **de leverancier van een gebrekkig product moet worden beschouwd als „eenieder die zich als producent [van dat product] presenteert” in de zin van die bepaling, wanneer deze leverancier zijn naam, zijn merk of een ander onderscheidingsteken niet fysiek op dat product heeft aangebracht, maar het merk dat de producent op het product heeft aangebracht overeenstemt met, ten eerste, de naam of een onderscheidingsteken van die leverancier en, ten tweede, de naam van de producent.**

ALLE BOUWPLAATS RISICO VERZEKERING (A.B.R.) EN OVERSTROMINGSRISICO VERSUS WATERSCHADE

ARREST VAN HET HOF (Derde kamer)

23 januari 2025 (*)

„ Hogere voorziening – Artikel 56 van het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie – Meerdere verweerders in de procedure in eerste aanleg – Arrest dat ten aanzien van een van deze partijen bij verstek is gewezen en waartegen verzet is ingesteld bij het Gerecht van de Europese Unie – Ontvankelijkheid van de tegen dat arrest ingestelde hogere voorziening – Voorwaarden – Artikel 41 van het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie – Ontvankelijkheid van de memorie van antwoord op een hogere voorziening die door de in eerste aanleg bij verstek veroordeelde partij is ingediend – Artikel 172 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof – Incidentele hogere voorziening van de bij verstek veroordeelde partij die bij het Gerecht verzet heeft ingesteld – Artikel 176, lid 1, en artikel 178 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof – Niet-ontvankelijkheid – Arbitragebeding – Artikel 272 VWEU – Verzekeringsovereenkomst die is gesloten door het Europees Parlement – Uitsluitingsclausule voor schade die direct of indirect verband houdt met een overstroming – Draagwijdte ”

In zaak C-766/21 P,

Voorgeschiedenis van het geding

18 De voorgeschiedenis van het geding wordt weergegeven in de punten 1 tot en met 23 van het bestreden arrest en kan ten behoeve van de onderhavige procedure als volgt worden samengevat.

19 In het kader van de werkzaamheden voor de uitbreiding en renovatie van het KAD-gebouw heeft het Parlement in de loop van 2011 een aanbestedingsprocedure uitgeschreven met het oog op de sluiting van een verzekeringsovereenkomst „Alle bouwplaatsrisico’s” en een verzekering ter dekking van de wettelijke aansprakelijkheid.

20 Na afloop van deze procedure is de offerte gekozen die was opgesteld op basis van de offerte van Axa e.a. en Delta Lloyd Schadeverzekering NV, welke onderneming later door NN is overgenomen (hierna samen: „verweersters in eerste aanleg”).

21 Op 3 april 2012 heeft de Europese Unie, vertegenwoordigd door het Parlement, de BPR-overeenkomst gesloten met verweersters in eerste aanleg. In deze overeenkomst wordt Axa Assurances Luxembourg als hoofdverzekeraar aangewezen.

22 Na de hevige regenval van 27 en 30 mei 2016 is het regenwater van de bouwplaats van het KAD-gebouw deels doorgesijpeld naar de kelder van het in aanbouw zijnde gebouw, wat heeft geleid tot wateroverlast en een vochtige atmosfeer in zones waar reeds technische apparatuur was geïnstalleerd, waardoor deze schade heeft geleden.

23 Op 30 mei 2016 heeft de onderneming die toezicht houdt op de ruwbouwwerkzaamheden op die bouwplaats, bij de verzekeringstussenpersoon een

schadeaangifte ingediend met betrekking tot de in het vorige punt beschreven feiten. Axa Assurances Luxembourg heeft als hoofdverzekeraar een deskundige aangesteld en deze belast met de gebruikelijke onderzoeken.

24 Bij brief van 15 juli 2016 heeft Axa Assurances Luxembourg het Parlement laten weten dat zij, gelet op de informatie en de technische gegevens uit de voorlopige en aanvullende deskundigenrapporten die na twee deskundigenbezoeken waren opgesteld, van mening was dat het schadegeval in kwestie niet onder de BPR-overeenkomst viel.

25 In de eerste plaats heeft Axa Assurances Luxembourg aangevoerd dat artikel I.15.1.1 van de BPR-overeenkomst geen betrekking had op schade die direct of indirect verband hield met een overstroming of een ontoereikende afvoer van water via rioleringen. In de tweede plaats was het schadegeval voorzienbaar en het gevolg van een flagrante schending van de regels van vakkundigheid, zodat de daaruit voortvloeiende verliezen en schade overeenkomstig artikel I.12.3.1.1 van die overeenkomst eveneens van verzekeringsdekking waren uitgesloten.

26 Het Parlement heeft verweersters in eerste aanleg op 21 november 2017, na schriftelijke briefwisseling en een vergadering met de vertegenwoordigers van Axa Assurances Luxembourg, een ingebrekestelling gestuurd op basis van een voorlopige raming van de schade. Op 20 december 2017 heeft die onderneming gereageerd op de ingebrekestelling en de grond voor het weigeren van de claim herhaald.

27 Na ontvangst van het eindrapport van de technische deskundige van de keuringsinstantie Luxcontrol, die was gemachtigd om het technische materiaal te controleren dat was geïnstalleerd en opgeslagen in de lokalen waarop het schadegeval betrekking had, met inbegrip van de lijst van te vervangen apparatuur, heeft het Parlement bij brief van 28 november 2018 deze ingebrekestelling herhaald en aangegeven dat de geleden en aantoonbare schade werd geraamd op 800 624,33 EUR exclusief belasting over de toegevoegde waarde.

Beroep voor het Gerecht en bestreden arrest

28 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Gerecht op 20 juni 2019, heeft het Parlement krachtens artikel 272 VWEU beroep ingesteld, waarbij het het Gerecht heeft verzocht:

- vast te stellen dat de waterschade die tijdens de hevige regenval van 27 en 30 mei 2016 op de bouwplaats van het KAD-gebouw is ontstaan, binnen de werkingssfeer van de BPR-overeenkomst valt;
- verweersters in eerste aanleg derhalve te veroordelen tot betaling van de gevorderde kosten, te weten 779 902,87 EUR, en in het bijzonder:
 - Axa Assurances Luxembourg te veroordelen tot betaling van een vergoeding ten belope van 50 % van het genoemde bedrag, dat wil zeggen 389 951,44 EUR;
 - Bâloise Assurances Luxembourg te veroordelen tot betaling van een vergoeding ten belope van 20 % van het genoemde bedrag, dat wil zeggen 155 980,57 EUR;
 - La Luxembourgeoise te veroordelen tot betaling van een vergoeding ten belope van 20 % van het genoemde bedrag, dat wil zeggen 155 980,57 EUR;

- NN te veroordelen tot betaling van 10 % van het genoemde bedrag, dat wil zeggen 77 990,29 EUR;
- verweersters in eerste aanleg te veroordelen tot betaling van de wettelijke rente voor betalingsachterstand over deze bedragen, vanaf 22 december 2017, tegen een rentetarief dat gelijk is aan het tarief dat door de Europese Centrale bank (ECB) wordt gehanteerd voor haar basisherfinancieringstransacties, vermeerderd met acht procentpunten;
- subsidiair, voor het geval dat de eerste twee vorderingen niet worden toegewezen, verweersters in eerste aanleg hoofdelijk te veroordelen tot betaling van de schade ten belope van 779 902,87 EUR die is veroorzaakt doordat de verplichtingen die voortvloeien uit artikel I.13.2 van de BPR-overeenkomst niet zijn nagekomen;
- verweersters in eerste aanleg te veroordelen tot betaling van de kosten van het deskundigenonderzoek, te weten 16 636 EUR, en in het bijzonder:
 - Axa Assurances Luxembourg te veroordelen tot betaling van een vergoeding ten belope van 50 % van het genoemde bedrag, dat wil zeggen 8 318 EUR;
 - Bâloise Assurances Luxembourg te veroordelen tot betaling van een vergoeding ten belope van 20 % van het genoemde bedrag, dat wil zeggen 3 327,20 EUR;
 - La Luxembourgeoise te veroordelen tot betaling van 20 % van het genoemde bedrag, dat wil zeggen 3 327,20 EUR;
- NN te veroordelen tot betaling van 10 % van het genoemde bedrag, dat wil zeggen 1 663,60 EUR;
- verweersters in eerste aanleg te veroordelen tot betaling van de wettelijke rente voor betalingsachterstand over deze bedragen, vanaf 22 december 2017, tegen een rentetarief dat gelijk is aan het tarief dat door de ECB wordt gehanteerd voor haar basisherfinancieringstransacties, vermeerderd met acht procentpunten, en
- verweersters in eerste aanleg in de kosten te verwijzen.

29 Nadat de griffie van het Gerecht ervan in kennis was gesteld dat Delta Lloyd Schadeverzekering door NN was overgenomen, heeft de griffie het verzoekschrift van het Parlement aan NN betekend bij brief van 13 januari 2020 en de termijn voor indiening van haar verweerschrift vastgesteld. NN heeft niet binnen de gestelde termijn een verweerschrift ingediend.

30 Op 26 juni 2020 heeft het Parlement het Gerecht verzocht om vast te stellen dat NN naar behoren werd opgeroepen en om zijn vorderingen tegen deze onderneming toe te wijzen op grond van artikel 123, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht. De griffie heeft dit verzoek aan NN betekend en er haar op gewezen dat zij overeenkomstig lid 2 van dit artikel geen interveniënt is in de verstekprocedure en dat haar enkel de beslissing waardoor een einde komt aan het geding zou worden betekend.

31 Het Gerecht heeft het verzoek van het Parlement toegewezen en in de punten 1 en 3 van het dictum van het bestreden arrest NN bij verstek veroordeeld tot betaling aan het Parlement van het bedrag van 79 653,89 EUR en de bijbehorende wettelijke vertragingsrente vanaf 22 december 2017, alsmede tot betaling van de kosten van de verstekprocedure ten aanzien van deze onderneming.

32 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Gerecht op 16 november 2021, heeft NN verzet aangetekend tegen de punten 1 en 3 van het dictum van het bestreden arrest. Bij beslissing van 10 januari 2022 heeft het Gerecht deze verzetsprocedure geschorst in afwachting van de eindbeslissing van het Hof in de onderhavige hogere voorziening.

33 Wat de vorderingen van het Parlement tegen Axa e.a. betreft, heeft het Gerecht in punt 94 van het bestreden arrest echter geoordeeld dat de term „overstroming” niet restrictief mag worden opgevat gelet op artikel I.15.1.1 van de BPR-overeenkomst, gelezen in het licht van de andere bepalingen van deze overeenkomst en de context waarin zij is afgesloten. Het Gerecht is in punt 111 van het bestreden arrest dan ook tot de slotsom gekomen dat Axa e.a. terecht de in dat artikel opgenomen clause van uitsluiting van dekking voor schade die direct of indirect verband houdt met een overstroming, hebben kunnen opwerpen tegen het Parlement.

34 Bijgevolg heeft het Gerecht in de punten 2 en 4 van het dictum van het bestreden arrest het beroep verworpen voor zover het betrekking had op Axa e.a. en heeft het het Parlement verwezen in zijn eigen kosten en in twee derde van de kosten van Axa e.a.

Ten gronde

63 Ter onderbouwing van zijn hogere voorziening voert het Parlement drie middelen aan. Het eerste middel betreft, primair, schending van de beginselen voor de uitlegging van het Unierecht met betrekking tot de term „overstroming” en, subsidiair, een onjuiste opvatting van het beding in de BPR-overeenkomst dat met name schade die direct of indirect verband houdt met een „overstroming” uitsluit van de werkingssfeer van die overeenkomst. Het tweede middel betreft een onjuiste rechtsopvatting inzake de motivering van het bestreden arrest. Het derde middel betreft een onjuiste opvatting van de feiten en het bewijs.

Eerste middel

Argumenten van partijen

64 Met zijn eerste middel voert het Parlement primair aan dat het Gerecht, door zich te baseren op de gebruikelijke betekenis van de term „overstroming” in artikel I.15.1.1 van de BPR-overeenkomst, zonder rekening te houden met de context van die term en met de doelstellingen van deze overeenkomst, de beginselen voor de uitlegging van het Unierecht heeft geschonden, en meer in het bijzonder het beginsel dat de bewoordingen van een uitzonderingsbepaling restrictief moeten worden uitgelegd en het beginsel van systematische uitlegging. Subsidiair stelt het Parlement dat het Gerecht de in artikel I.15.1.1 opgenomen clause van uitsluiting van dekking onjuist heeft opgevat door deze bepaling veel te ruim uit te leggen.

65 Verweersters in eerste aanleg betogen dat het eerste middel, onder het mom van een vermeende onjuiste rechtsopvatting, in werkelijkheid ertoe strekt de feitelijke beoordeling

van deze clause door het Gerecht ter discussie te stellen. Aangezien het Hof niet bevoegd is om in het kader van een hogere voorziening een dergelijke toetsing te verrichten, is dit middel niet-ontvankelijk.

Beoordeling door het Hof

66 Vooraf zij eraan herinnerd dat het Gerecht bij uitsluiting bevoegd is om de feiten vast te stellen, behoudens het geval waarin de feitelijke onjuistheid van hetgeen het heeft vastgesteld, voortvloeit uit de aan het Gerecht overgelegde processtukken, en om de aangevoerde bewijzen te beoordelen. De vaststelling van deze feiten en de beoordeling van de bewijzen levert – behoudens het geval van een onjuiste voorstelling ervan – geen rechtsvraag op die als zodanig vatbaar is voor toetsing door het Hof (arrest van 29 oktober 2015, Commissie/ANKO, C-78/14 P, EU:C:2015:732, punt 22 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

67 Tevens zij eraan herinnerd dat het onderzoek door het Gerecht van een contractueel beding niet kan worden aangemerkt als een uitlegging van het recht en dus niet door het Hof in het kader van een hogere voorziening kan worden getoetst zonder inbreuk te maken op de bevoegdheid van het Gerecht om de feiten vast te stellen. Een vermeende schending van het op een overeenkomst toepasselijke Unierecht is daarentegen aan die toetsing onderworpen (zie in die zin arrest van 14 januari 2021, ERCEA/Aristoteleio Panepistimio Thessalonikis, C-280/19 P, EU:C:2021:23, punten 43 en 44 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

68 Los van de vraag of het Gerecht verplicht was om de uitleggingsmethoden van het Unierecht toe te passen in het kader van een geding dat geen betrekking had op de uitlegging van dat recht, maar op de toepassing van een contractueel beding, moet dus worden vastgesteld dat het Parlement schending van die methoden aanvoert en zich daarbij beroept op de verwijzing naar het Unierecht in artikel I.18.1 van de BPR-overeenkomst. Het eerste middel dat het Parlement tot staving van zijn hogere voorziening aanvoert, is derhalve ontvankelijk.

69 In casu heeft het Gerecht zich bij de toepassing van die uitleggingsmethoden terecht afgevraagd welke betekenis en draagwijdte de partijen bij de overeenkomst aan de term „overstroming” hebben willen geven, waarbij het verwees naar de context en de bepalingen van de BPR-overeenkomst. Zo heeft het in de punten 77 tot en met 111 van het bestreden arrest uitvoerig onderzocht of in de omstandigheden van het onderhavige geding de in artikel I.15.1.1 opgenomen clause van uitsluiting van dekking van de BPR-overeenkomst van toepassing is op schade die direct of indirect verband houdt met een overstroming.

70 In de punten 78 tot en met 82 van het bestreden arrest heeft het Gerecht de term „overstroming” gedefinieerd in het licht van de gebruikelijke betekenis ervan, aangezien er in de BPR-overeenkomst geen definitie van deze term wordt gegeven waaruit blijkt dat de partijen bij deze overeenkomst aan die term een meer restrictieve betekenis hebben willen geven dan de gewone betekenis ervan. Om te beginnen heeft het Gerecht in punt 78 van dat

arrest benadrukt dat de BPR-overeenkomst geen definitie van de term „overstroming” bevatte en dat derhalve moest worden uitgegaan van de gewone betekenis van die term en tegelijkertijd ook de context van de uitsluitingsclausule moest worden onderzocht om de gezamenlijke wil van de partijen bij de overeenkomst te bepalen. Vervolgens heeft het Gerecht in punt 81 van dat arrest hieraan toegevoegd dat indien de partijen bij die overeenkomst de bedoeling hadden gehad om de draagwijdte en de betekenis van de term „overstroming” te beperken, er een duidelijke definitie van dit begrip in de overeenkomst zou zijn opgenomen. Ten slotte heeft het Gerecht in punt 82 van dat arrest de term „overstroming” gedefinieerd door te verwijzen naar definities van deze term in twee verschillende woordenboeken.

71 Hiermee heeft het Gerecht geheel geen blijk gegeven van een onjuiste rechtsopvatting. Anders dan het Parlement stelt, vloeit de omvang van de door de BPR-overeenkomst geboden dekking van de risico’s niet voort uit een vooraf vastgesteld beginsel. De omvang wordt bepaald door de overeenstemmende wil van de partijen bij de overeenkomst, die in casu zijn overeengekomen om de werkingssfeer van de door deze overeenkomst geboden dekking af te bakenen door middel van uitsluitingsclausules. Deze bedingen kunnen niet worden aangemerkt als „uitzonderingen”, die om die reden restrictief zouden moeten worden uitgelegd, aangezien noch uit de BPR-overeenkomst, ondanks de benaming ervan, noch uit een – door het Parlement overigens niet aangevoerde – bepaling van Unierecht, een beginsel van volledige dekking van de risico’s kan worden afgeleid.

72 Het Gerecht heeft in de punten 83 tot en met 93 van het bestreden arrest terecht de betekenis onderzocht die de partijen bij de BPR-overeenkomst aan de daarin gebruikte term „overstroming” hebben willen geven. Het heeft daartoe alle relevante bedingen en de context van die overeenkomst onderzocht. Het Gerecht heeft er ten eerste met name op gewezen dat het Parlement in het kader van zijn aanbesteding zelf had voorgesteld om in de te sluiten overeenkomst een uitsluitingsclausule op te nemen met betrekking tot schade die direct of indirect verband hield met een overstroming, na te hebben bevestigd dat het gebied waar het KAD-gebouw zich bevond, „niet kan overstromen”. Ten tweede heeft het in punt 90 van het bestreden arrest vastgesteld dat het feit dat de term „overstroming” ook voorkomt in artikel II.1 van de BPR-overeenkomst, waarin de gevallen van natuurrampen worden gedefinieerd, nog niet betekent dat beide termen synoniem zijn en dat het begrip overstroming enkel slaat op natuurrampen.

73 Het Gerecht heeft dus de door het Parlement in het eerste middel van zijn hogere voorziening aangevoerde uitleggingsmethoden van het Unierecht niet geschonden door in punt 92 van dat arrest te oordelen dat een fenomeen van overvloedige neerslag dat heeft geleid tot wateroverlast door regenwater zoals die zich voordeed op de niveaus -4 en -5 van het KAD-gebouw, onder de term „overstroming” in artikel I.15.1.1 van de BPR-overeenkomst valt.

74 Bijgevolg treft het argument dat het Parlement in het kader van het eerste middel primair heeft aangevoerd geen doel.

75 Wat voorts het subsidiair door het Parlement aangevoerde argument betreft dat artikel I.15.1.1 van de BPR-overeenkomst onjuist is opgevat, zij eraan herinnerd dat een dergelijke onjuiste opvatting duidelijk uit de stukken van het dossier moet blijken, zonder dat de feiten en de bewijzen opnieuw behoeven te worden beoordeeld (arrest van 6 november 2018, Scuola Elementare Maria Montessori/Commissie, Commissie/Scuola Elementare Maria Montessori en Commissie/Ferracci, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, punt 86).

76 Het volstaat vast te stellen dat het Parlement geen elementen aanvoert die het bestaan van een dergelijke onjuiste opvatting kunnen aantonen, maar er zich toe beperkt vraagtekens te plaatsen bij de uitlegging van het Gerecht, die het Parlement als „veel te ruim” aanmerkt. Bijgevolg is dit argument overeenkomstig de in de punten 66 en 67 van het onderhavige arrest in herinnering gebrachte vaste rechtspraak niet-ontvankelijk.

77 Uit een en ander volgt dat het eerste middel gedeeltelijk ongegrond en gedeeltelijk niet-ontvankelijk moet worden verklaard.

Tweede middel

Argumenten van partijen

78 Met zijn tweede middel betoogt het Parlement dat de motivering van het bestreden arrest tegenstrijdig is, voor zover het Gerecht in de punten 78 tot en met 89 van dat arrest heeft geoordeeld dat de oorzaak van een overstroming geen geldig criterium is om de term „overstroming” in de context van de BPR-overeenkomst te definiëren. Het Gerecht heeft zich in de punten 91 tot en met 96 van dat arrest ten onrechte aangesloten bij het standpunt van Axa e.a. dat een overstroming haar oorsprong vindt in een natuurgebeurtenis buiten het verzekerde goed, in tegenstelling tot waterschade die in het algemeen door de verzekering wordt gedekt.

79 Verweersters in eerste aanleg betwisten de gegrondheid van dit betoog.

Beoordeling door het Hof

80 Volgens vaste rechtspraak moet de motivering van een arrest van het Gerecht zijn redenering duidelijk en ondubbelzinnig tot uitdrukking doen komen, zodat de belanghebbenden kennis kunnen nemen van de gronden voor de genomen beslissing en het Hof zijn rechterlijke controle kan uitoefenen (arrest van 1 december 2016, Klement/EUIPO, C-642/15 P, EU:C:2016:918, punt 24 en aldaar aangehaalde rechtspraak). De vraag of de motivering van een arrest van het Gerecht tegenstrijdig of ontoereikend is, is een rechtsvraag die in het kader van een hogere voorziening kan worden aangevoerd (arrest van 4 maart 2020, EUIPO/Equivalenza Manufactory, C-328/18 P, EU:C:2020:156, punt 25 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

81 Zoals in punt 70 van het onderhavige arrest is aangegeven, heeft het Gerecht in de punten 78 tot en met 82 van het bestreden arrest de term „overstroming” gedefinieerd aan

de hand van de gebruikelijke betekenis van die term, aangezien in de BPR-overeenkomst geen definitie is gevonden waaruit blijkt dat de partijen bij die overeenkomst aan die term een meer restrictieve betekenis hebben willen geven dan de gewone betekenis ervan.

82 In de punten 83 tot en met 89 van het bestreden arrest heeft het Gerecht zich gebogen over de context waarin de term „overstroming” in artikel I.15.1.1 van de BPR-overeenkomst werd opgenomen. In dit verband heeft het Gerecht er in punt 85 van dat arrest op gewezen dat een „overstroming verschillende oorzaken kan hebben” en in punt 86 dat „een overstroming haar oorsprong kan vinden in verschillende oorzaken, zoals het overlopen van een waterloop, zware neerslag, het overlopen van een oppervlakte- of ondergronds waterreservoir ten gevolge van de stijging van het grondwaterpeil, of het breken van een civieltechnische constructie zoals een dam of een dijk”. Het Gerecht heeft daaruit in punt 87 van dat arrest afgeleid dat er „geen enkele geldige reden [was] om aan te nemen dat [artikel I.15.1.1] in de BPR-overeenkomst slechts betrekking [had] op enkele van de verschillende oorzaken die aan een overstroming ten grondslag kunnen liggen zonder dat wordt aangegeven welke”. Volgens het Gerecht moest, bij gebreke van enige definitie van het begrip „overstroming” in die overeenkomst, worden geoordeeld dat dit begrip op geen enkele wijze was beperkt.

83 In de punten 91 tot en met 96 van dat arrest heeft het Gerecht in wezen geoordeeld dat op basis van de door het Gerecht gehanteerde uitlegging van het begrip „overstroming” een onderscheid kan worden gemaakt tussen een „overstroming” en „waterschade”, aangezien een „overstroming” haar oorsprong vindt in een natuurgebeurtenis die zich voordoet buiten het verzekerde goed, ongeacht of deze gebeurtenis al dan niet als natuurramp wordt aangemerkt, terwijl bij „waterschade”, zoals een breuk in pijpleidingen, dit externe element ontbreekt.

84 Anders dan het Parlement stelt, kan deze motivering niet als tegenstrijdig worden beschouwd. Terwijl het Gerecht in de punten 78 tot en met 89 van het bestreden arrest slechts in herinnering heeft gebracht dat een overstroming haar oorsprong kan vinden in andere oorzaken, zonder deze te beperken tot de door het Parlement genoemde oorzaken, heeft het in de punten 91 tot en met 96 van dat arrest namelijk een onderscheid gemaakt tussen het begrip „overstroming” en het begrip „waterschade” en zich daarbij gebaseerd op de vraag of de gebeurtenis die de schade heeft veroorzaakt, zich buiten het verzekerde goed heeft voorgedaan en niet op de vraag of die gebeurtenis al dan niet een „natuurlijke” oorzaak had.

85 Hieruit volgt dat het betoog van het Parlement dat de motivering van het bestreden arrest tegenstrijdig is, moet worden afgewezen omdat het berust op een onjuiste lezing van dat arrest.

86 Uit een en ander volgt dat het tweede middel ongegrond moet worden verklaard.
Derde middel

Argumenten van partijen

87 Met zijn derde middel verwijt het Parlement het Gerecht dat het belangrijke feiten en bewijzen in het deskundigenverslag onjuist heeft opgevat waar het gaat om de redenering die ten grondslag ligt aan zijn vaststelling dat de schade aan het KAD-gebouw te wijten was aan een overstroming en niet aan een risico dat inherent was aan de bouwplaats.

88 Ten eerste wordt betoogd dat het Gerecht in de punten 86, 89 en 94 van het bestreden arrest het standpunt van het Parlement over de uitlegging van de term „overstroming” onjuist heeft opgevat. Deze instelling beweert dat zij, anders dan het Gerecht heeft vastgesteld, geenszins heeft gesteld dat deze term enkel betrekking had op overstromingen die het gevolg waren van het overlopen van een waterloop, en dus niet op overstromingen ten gevolge van zware regenval.

89 Ten tweede heeft het Gerecht de feiten onjuist opgevat door in punt 95 van het bestreden arrest te verklaren dat volgens de bevindingen van het deskundigenverslag de wateroverlast door regenwater in de kelder van het in aanbouw zijnde gebouw „samenhang met de onmogelijkheid voor het ondergrondse leidingstelsel om dit grote waterdebiet af te voeren”. Het Parlement stelt in dit verband dat in het deskundigenverslag is vastgesteld dat het water werd vastgehouden in een ruimte op de bouwplaats en zelfs niet naar het ondergrondse leidingstelsel kon worden geleid vanwege de aan de bouwplaats inherente technische problemen, met name het onjuist programmeren van de afvoerpompen.

90 Ten derde heeft het Gerecht in punt 109 van het bestreden arrest de bevinding in het deskundigenverslag dat het schadegeval zich heeft voorgedaan toen „de ruwbouw zich in een toestand bevond die als bijna voltooid [kon] worden aangemerkt (dragende structuur en dak)”, onjuist opgevat om het argument van het Parlement af te wijzen dat het KAD-gebouw schade zou hebben geleden als gevolg van een aan de bouwplaats inherent risico omdat het ging om een gebouw in aanbouw dat niet volledig was overdekt en niet was beschermd tegen regen. Volgens het Parlement wordt in het door het Gerecht genoemde deskundigenverslag geenszins gesteld dat de bouw van het gebouw zo ver was gevorderd dat het niet langer onderhevig was aan bouwrisico’s, zoals waterschade als gevolg van zware regenval.

91 Verweersters in eerste aanleg betwisten de gegrondheid van dit betoog.

Beoordeling door het Hof

92 Zoals in punt 75 van het onderhavige arrest in herinnering is gebracht, moet een onjuiste opvatting duidelijk blijken uit de stukken van het dossier, zonder dat de feiten en de bewijzen opnieuw behoeven te worden beoordeeld.

93 Wat ten eerste de vermeende onjuiste opvatting van het standpunt van het Parlement over de draagwijdte van de term „overstroming” betreft, kan worden volstaan met op te merken dat, gesteld al dat deze onjuiste opvatting zou zijn aangetoond, zij niet kan afdoen aan de uitlegging die het Gerecht in de punten 86, 89 en 94 van het bestreden arrest aan deze term heeft gegeven. Derhalve is dit argument niet ter zake dienend en moet het worden afgewezen.

94 Wat ten tweede de vermeende onjuiste opvatting in punt 95 van het bestreden arrest betreft, kan worden volstaan met de vaststelling dat de omstandigheid dat het deskundigenverslag niet vermeldt dat het ondergrondse leidingstelsel niet in staat was het regenwater af te voeren, ook al wordt dit aangetoond, niet volstaat om af te doen aan de vaststelling van het Gerecht in punt 96 van het bestreden arrest dat wateroverlast door overvloedige neerslag een „overstroming” in de zin van artikel I.15.1.1 van de BPR-overeenkomst vormt.

95 Uit de punten 85 tot en met 87 van dat arrest blijkt immers met name dat de redenen waarom het water niet kon worden afgevoerd, geen invloed hebben op de uitlegging van de term „overstroming” door het Gerecht.

96 Het argument dat de bevindingen van het deskundigenverslag onjuist zijn opgevat, moet dus eveneens als niet ter zake dienend worden afgewezen.

97 Ten derde is het, voor zover het Parlement aanvoert dat het Gerecht in punt 109 van het bestreden arrest de bevindingen in het deskundigenverslag onjuist heeft opgevat in die zin dat het schadegeval zich heeft voorgedaan toen „de ruwbouw zich in een toestand bevond die als bijna voltooid [kon] worden aangemerkt (dragende structuur en dak)”, voldoende om op te merken dat het Parlement slechts opkomt tegen de conclusies en feitelijke beoordelingen waartoe het Gerecht op basis van die bevindingen is gekomen. Dit onderdeel van het derde middel moet derhalve niet-ontvankelijk worden verklaard.

98 Uit het voorgaande volgt dat het derde middel ten dele niet ter zake dienend en ten dele niet-ontvankelijk moet worden verklaard.

99 Gelet op een en ander moet de principale hogere voorziening in haar geheel worden afgewezen.

Het Hof (Derde kamer) verklaart:

1) De principale hogere voorziening en de incidentele hogere voorziening worden afgewezen.

2) Het Europees Parlement, Axa Assurances Luxembourg SA, Bâloise Assurances Luxembourg SA, La Luxembourgeoise SA en Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij NV dragen hun eigen kosten in verband met de principale hogere voorziening.

3) Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij NV draagt de kosten in verband met de incidentele hogere voorziening.

Raad
vanState

BEEINDIGING GUNNING TUSSEN GUNNINGBESLISSING EN SLUITING

VOORZITTER VAN DE XIVe KAMER

ARREST nr. 261.889 van 27 december 2024 in de zaak A. 243.611/XIV-39.686

Overigens zoals hierna nog wordt uiteengezet, biedt **artikel 85 van de wet** van 17 juni 2016 ‘inzake overheidsopdrachten’ (hierna: de wet van 17 juni 2016) de aanbestedende overheid de mogelijkheid om een opdracht al dan niet te gunnen en om de plaatsingsprocedure al dan niet stop te zetten, zonder hierbij te verwijzen naar vereisten wat de voorgaande fases in de procedure betreft.

De kritieken van de verzoekende partij wat het tijdstip van de bestreden beslissing betreft, genieten niet de *prima facie* vereiste graad van ernst opdat zij tot een schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing zouden kunnen leiden.

11. Het argument van de verzoekende partij *in fine* van haar verzoekschrift waarbij zij lijkt te verwijzen naar de algemene leer van de intrekking van de administratieve rechtshandeling en aanhaalt dat een rechtsverlenende bestuurshandeling slechts mag worden ingetrokken “indien de onregelmatigheid van de beslissing kan worden aangetoond”, wordt niet bijgevallen.

Zij lijkt daarbij immers voorbij te gaan aan artikel 85 van de wet van 17 juni 2016, die in een **specifieke regeling** voorziet voor beslissingen zoals deze waarvan zij met de voorliggende vordering de schorsing van de tenuitvoerlegging nastreeft.

Artikel 85 van de wet van 17 juni 2016 bepaalt immers wat volgt:

De plaatsing van een overheidsopdracht strekt ertoe te voldoen aan de behoeften van de aanbestedende overheid. De aanbestedende overheid beschikt in principe dan ook over een beoordelingsruimte bij het nemen van een beslissing om een opdracht al dan niet te gunnen en om de plaatsingsprocedure al dan niet stop te zetten. De noodzaak van het aanbrenge van verbeteringen in het bestek, zoals te dezen, kan een gegronde reden zijn.

Uit de bewoordingen van het aangehaalde artikel 85 blijkt duidelijk dat de wetgever heeft voorzien in de **mogelijkheid om een gunningsprocedure te beëindigen, niet alleen vóór de gunning van de opdracht, maar ook nog in de periode tussen de gunning, eensdeels, en het sluiten van de overeenkomst anderdeels**. De wetgever heeft de uitoefening van deze door artikel 85 verleende mogelijkheid niet afhankelijk gesteld van de naleving van enige voorwaarde ten aanzien van de wettigheid of regelmatigheid van de voorafgaande fasen van de procedure en heeft in dit opzicht geen onderscheid gemaakt tussen de beslissing om de opdracht niet te gunnen dan wel om de overeenkomst niet te sluiten.

“Het volgen van een procedure houdt geen verplichting in tot het gunnen of het sluiten van de opdracht. De aanbestedende overheid kan zowel afzien van het gunnen of het sluiten van de opdracht als de procedure herbeginnen, desnoods op een andere wijze.”

De mogelijkheid om een overeenkomst niet te sluiten, net als die om de procedure te herbeginnen, desnoods op een andere wijze, ook al is er al een gunningsbeslissing genomen, impliceert noodzakelijkerwijs de mogelijkheid om die gunningsbeslissing in te trekken. De wetgever heeft dus met artikel 85 van de wet van 17 juni 2016 een bijzondere regeling gecreëerd voor **de mogelijkheid om de gunningsbeslissing in te trekken**, ook al zou ze niet aangetast zijn door enige onregelmatigheid.

Zolang de overeenkomst niet is gesloten, kan de aanbestedende overheid dus wettig beslissen om de gunningsbeslissing in te trekken en de plaatsingsprocedure opnieuw op te starten, zonder dat zij moet aantonen dat die beslissing onwettig is.

12. Niettemin, hoewel een aanbestedende overheid ter zake dus beschikt over een ruime discretionaire bevoegdheid, mag deze **niet willekeurig** te werk gaan en moet de intrekingsbeslissing *cq.* de beslissing om, met een aangepast bestek, een nieuwe procedure op te starten **steunen op in feite en in rechte deugdelijke motieven** die de beslissing kunnen dragen. Echter enkel een beslissing tot niet-gunning die reeds op het eerste gezicht als onwettig, onzorgvuldig of onredelijk dient te worden aangemerkt, dient te worden gesanctioneerd met een schorsing van haar uitvoering.

Het komt de Raad van State evenwel niet toe zich in de plaats te stellen van de aanbestedende overheid noch vermag hij zijn eigen opvatting over de noodzaak van het al dan niet gunnen van de opdracht of een perceel ervan, in de plaats te stellen van die van de aanbestedende overheid.

13. Zoals hiervoor reeds is gebleken, ontwikkelt de verzoekende partij haar enige middel in essentie vanuit een **schending van de (materiële) motiveringsplicht**.

Uit artikel 4, eerste lid, 9°, van de wet van 17 juni 2013 volgt dat de aanbestedende overheid een gemotiveerde beslissing opstelt wanneer ze afziet van het plaatsen van de opdracht en eventueel beslist een nieuwe plaatsingsprocedure uit te schrijven.

De artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 'betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen' (hierna: de wet van 29 juli 1991) verplichten de administratieve overheid voorts om in de akte de juridische en feitelijke overwegingen op te nemen die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dat op "afdoende" wijze. **Het afdoend karakter van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn, dit wil zeggen dat ze duidelijk met de beslissing te maken moet hebben, en dat ze draagkrachtig moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen.** De belangrijkste bestaansredenen van de motiveringsplicht, zoals die wordt opgelegd door de voormelde wet van 29 juli 1991, bestaat erin dat de betrokkene in de hem aanbelangende beslissing zelf de motieven moet kunnen aantreffen op grond waarvan ze werd genomen, opdat de betrokkene met kennis van zaken zou kunnen uitmaken of het aangewezen is de beslissing met een annulatieberoep te bestrijden. Voorts mag enkel met de formeel uitgedrukte motieven rekening worden gehouden. Om te voldoen aan de vereisten van de formele motiveringsplicht is het niet vereist dat ook de gronden van de motieven worden weergegeven.

De materiële motiveringsverplichting houdt in dat iedere bestuurshandeling moet steunen op **werkelijk bestaande en concrete feiten die relevant zijn** en met de vereiste zorgvuldigheid door het bestuur werden vastgesteld. Bij de beoordeling van de naleving van de materiële motiveringsplicht mag de Raad van State zijn oordeel omtrent de feiten niet in de plaats stellen van het oordeel van de administratieve overheid. Hij is enkel bevoegd om, desgevraagd, na te gaan of de administratieve overheid is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij die correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan binnen de perken van de redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen

news.belgium

FOD Kanselarij van de Eerste Minister

FOD BELEID EN ONDERSTEUNING

De spilindex werd overschreden in januari 2025. In de overheidssector worden de **lonen, toelagen en vergoedingen** 2 maanden na het bereiken of overschrijden van de spilindex **met 2% verhoogd**.

- Vanaf **1 maart 2025** worden de lonen van het federale overheidspersoneel dus met 2% verhoogd en de nieuwe stijgingscoëfficiënt is **2,1223**.
- De nieuwe spilindex is **133,28**.

economie
FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
SPF Economie, P.M.E., Classes moyennes et Energie

FOD ECONOMIE KMO MIDDENSTAND

INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN VAN DE MAAND JANUARI 2025

De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie deelt mee dat het indexcijfer van de consumptieprijzen voor de maand januari 2025, 135.39 punten bedraagt, tegenover 133.54 punten in december 2024, hetgeen een stijging van 1.85 punt of 1.39 % betekent.

De gezondheidsindex, zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), bedraagt 135.52 punten voor de maand januari 2025.

De afgevlakte gezondheidsindex zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), bedraagt 131.18 punten voor de maand januari 2025.

Vlaams
netwerk van
ondernemingen

VOKA Analyse Regeringsverklaring en Overheidsopdrachten

Er wordt sterk ingezet op het verhogen van de betrokkenheid van kmo's (inclusief start-ups en scale-ups) binnen overheidsopdrachten, een expliciete vraag van Voka. Zo wordt er gekeken naar de rationalisering van de bestaande wetgeving en worden er specifieke maatregelen genomen zoals het opdelen van projecten in percelen, het prioriteren van kwalitatieve criteria boven prijs, het vereenvoudigen van de inschrijvingsprocedure, het mogelijk maken van prijsherzieningen bij alle opdrachten en het reduceren van betalingstermijnen. Dit moet op termijn leiden tot het bereiken van de Europese doelstelling van 80% kmo-deelname en 60% kmo's onder de winnende bedrijven

ONS AANBOD VOOR INTERNE OPLEIDINGEN OP UW MAAT

ALL-IN TARIEVEN GEDURENDE HET ACADEMIEJAAR 2024-2025

De opleidingen welke we op uw maat in uw instelling kunnen verzorgen, en dit zowel nederlandstalig als franstalig vindt u terug op onze website : <https://www.caru-commv.be>

Voor al deze seminars voorzien we een **syllabus en power point** presentatie welke digitaal (gratis) ter beschikking worden gesteld van de deelnemers.

De opgegeven prijzen blijven onveranderd van toepassing tot eind 2024.

Aanvragen voor deze sessies kunnen **bij eenvoudige mail** gericht worden aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met vermelding van de gewenste sessie en de vooropgestelde uitvoeringsperiode

De exacte uitvoeringsdata worden dan in gemeen overleg afgesproken.

U dient enkel uren passend lokaal te voorzien, wij zorgen voor laptop en beamer ter ondersteuning van de sessie

NOG BESCHIKBARE HANDBOEKEN

HANDBOEK masterclass 2022 “ADMINISTRATIEF EENVOUDIGER STRUCTUREN VAN HET AANKOOPPROCES VIA INTERNE DELEGATIE ”

Voor de geïnteresseerden zijn **nog een paar exemplaren beschikbaar** van het handboek van masterclass 2022 DELEGATIE EN STRUCTUREN AANKOOPPROCES

Kostprijs : 30,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2023 EERSTE DEEL

“ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO CAPITA SELECTA”

AANSPRAKELIJKHEID MANDATARISSEN EN BESTUURDERS

VERPLICHTE RAMING

PRIJSNAZICHT EN ABNORMALE PRIJZEN

CONTRACTUELE BEPALINGEN BIJ ONDERAANNEMING

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2023 TWEEDE DEEL

“ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO SELECTIE EN GUNNINGCRITERIA”

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK BIJ DE STUDIEDAG MAART 2024 DERDE DEEL

“ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO DE JUISTE KEUZE VAN GUNNINGWIJZEN EN GUNNINGMETHODES EN PRAKTIJK VAN HET ONDERHANDELEN

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK BIJ DE MASTERCLASS 2024 VIERDE DEEL (OKTOBER)

“ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO

van administratieve ergernis naar performanter BESTEK”

Nieuwe clausules tengevolge van de aangepaste wetgeving

Aanpassingen voor vermindering administratieve lasten

Invulling van inhoudelijke bepalingen welke ontbreken in

modelbestekken en digitale tools

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF

rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres